

IMPRESSIONISME

Ooit verguisd en nu zo geliefd, de kunststijl die we impressionisme noemen. Het moet ook gesteld, deze nieuwe kunst was in de 19^e eeuw voor de meesten moeilijk te slikken. Plotseling werd een schilderij wazig, te sterk belicht gekoppeld aan een ongebruikelijk kleurengebruik. Verder had het schilderij geen boodschap en waarover gingen de onderwerpen dan toch? Toch even wennen! Deze lezing gaat na hoe het tot deze stijlverandering is kunnen komen. Welke visie droegen de impressionisten uit? Welke kleurentheorieën omarmden zij? Waarin verschilde het post- of neonimpressionisme van het impressionisme? Wat waren de gunstige politieke en andere maatschappelijke

omstandigheden voor de opkomst van deze nieuwe beweging? In hoeverre en hoe verspreidde het impressionisme zich in andere landen dan het geboorteland Frankrijk? Tussendoor passeren de voornaamste impressionisten de revue. Een impressionante lezing!

Leugens, waarder dan de letterlijke waarheid van Gogh

Etre de son temps et faire ce qu'on voit Manet

Definitie: vaag en ondubbelzinnig: **indruk** ↔ **uitdrukking** = expressionisme → 1900

Oorsprong: criticus Louis Leroy bezoekt in 1874 studio van fotograaf Nadar en ziet Monets *Impression, soleil levant* = behangselpapier (in 1985 spectaculair geroofd!) en *Ce ne sont que des impressions*; werd geuzennaam! Overigens nooit een hechte groep geweest, eerder losvast, geen eensgezindheid, ook sociale verschillen en tegelijk ook solidariteit en wederzijdse waardering. Sterke individualisten. Bijeenkomend in allerlei Parijse café's en van daaruit toch wel organiseren van groepstentoonstellingen. Van 1874 tot 1886 zowat een 7-tal!

Klassiek ideaal Academie: burgerlijk, opvoedend, verheffend
imitatio/mimesis: natuur als bron
electio: oudheid als bron
invenzione : compositie --> meest wezenlijke
disegno: de trefzekere tekening
colorito: kleurgebruik als versterking disegno
delectare: nuttige les
expressie: affect v nuttigheid
decorum: uit bijbel, mythologie, historie

[L'Apothéose d'Homère - Wikipédia](#)

+

De strijd tussen académie en avantgarde: Salonschilders en ... ook Courbet -

Naturalisme	Naturalisme (schilderkunst) – Wikipedia		-
Realisme	Realisme - Wikipedia	Courbet	-
	Un enterrement à Ornans - Wikipédia		+
Impressionisme	Impressionisme - Wikipedia		+
Symbolisme	Symbolisme – Wikipedia		-
Expressionisme	Expressionisme - Wikipedia		+

Interessant:

bovengenoemde kunsten uit de 19e eeuw zijn in eerste instantie Noord-Europese stromingen. Daarvóór sloeg Italië met de kunst van de Klassieke Oudheid, de Renaissance en de Barok de klok. Daarná, dus 20^e eeuw, zien we verplaatsing van de stromingen naar Rusland en vooral Amerika.

MAATSCHAPPELIJK HISTORISCHE ontwikkelingen:

19^e eeuw verandert duizelingwekkend

- Politiek:

- Tweede Keizerrijk (1852-1870) met Napoleon III en Derde Republiek (1870-1940); Napoleon herbouwt samen met Haussmann Parijs in mooie parken, pleinen, boulevards enz.; soms met enig verzet
- revolutie van 1848 gooide Parijs open → licht: paste in het kraam van de impressionisten: nu meer stadslandschappen als beeldmateriaal
- [Avenue de l'Opera, Place du Theatre Francais. Misty - Camille ...](#) ←
afb. Parijs open enz. en vele andere impr. weergaven ++

- Wetenschappelijk:

- Uitvinding fotografie (Daguerre e.a.): gaf de werkelijkheid sowieso, dus dalend belang om precies weer te geven (romantiek, realisme); werd door schilders beleefd/bedreigd gezien als gemakzuchtige plaatjes
[Schooltv: Eigenwijzer - CKV - Geschiedenis van de fotografie ??](#)
- Uitvinding kleurenverf scheikundig: voorgefabriceerde verf in tubes en dus mogelijkheid om buiten te schilderen
- Door prisma werden meerdere 'onzichtbare' kleuren ontdekt → de schilder ging kleuren ontdekken in de natuur bv. kathedraal Orléans om 9-14-19u!
[Kathedraal van Rouen – Wikipedia](#)
- [verder algemeen: mechanisering, machines, verkeer, spoorwegen, telefonie](#)

- Sociaal:

- eerste / tweede generatie burgers die zelfstandig mochten denken en handelen, ook al was er de druk van de Restauratie ...
- nieuwe burgers denken niet allen klassiek ideaal en willen ook wat anders:

- kleinere genrestukken, gewone Biedermeierachtige schilderstukjes enz.
- door opkomst bourgeoisie ook groter koperspubliek en daardoor opkomst kunsthandel naast de reeds bestaande jaarlijkse *Salon* (v.a. 1833) te Parijs
- de vernieuwende kunstenaars konden daar vaak terecht en aldaar ‘ontdekt’
- overigens v.a. 1863 *Salon des Refusés* ... triomf van de avant-garde!
 - Pissarro
 - Cézanne
 - Manet met *Déjeuner sur l'herbe*;
- Rol van kunsthandelaar Durand-Ruel

Het vervolg:

- rond 1900 ingeburgerd: controversieel karakter verloren; gewend geraakt
- impressionisme werd gevestigde normale stroming
- associatie met aangenaam, ongecompliceerd, huiselijk, harmonie aldus gemeengoed: zelfs op koektrommels ...
- vandaag die shock niet voor te stellen
- en dan de marktprijs ???

Niet alleen impressionisten veranderden de 19^e eeuw, ook andere kunstvormen en de filosofie (Nietzsche, Kierkegaard e.a.); in de literatuur Zola die sterk sympathiseerde met de impressionisten, Flaubert en vele anderen w.o. niet te vergeten Baudelaire (erg bevriend met Manet); in de muziek introduceerde Debussy en Ravel een erg suggestieve stijl door gebruik van ongebruikelijke toonsoorten

Aldus:

- ontstaan lyrische beeldentaal ↔ ratio Renaissance
- zoeken naar innerlijke werkelijkheid (wel uiterlijk hiervoor gebruiken!)
- speurtocht naar een verloren wereld van zuiverheid, evenwicht
- en dat vinden in ongeziene (prisma) en ongekende vormen en kleuren
- dus een besloten wereld van verzet: niet zo openlijk als expressionisten (= soms bewust schockeren)
- vaak pessimistische houding in literatuur en muziek: *Le monde est fini* (Paul Valéry), moedeloze melancholie (bestaat niet meer in DSM-V!)

en geen:

- gevoelloze rationaliteit (gevoelsarmoede)
- platvloers materialisme
- banale massacultuur
- gemakzuchtig escapisme
- genot- en sensatiezoekers (snelheid, avontuur)

eerherstel in wetenschap:

- Freud: macht v d onbewuste gevoelens
- Bergson: superioriteit intuïtie en *élan vital* boven de rede
- Nietzsche: heroïsch individualisme
- Marx: plaats v h individu/arbeider

wel gevaar

- volk: duistere grootspraak v nationalisme en imperialisme
- intellectuelen: geëxalteerde heilsleer (Blavatsky, Steiner, nazi)
- fatale pseudo-religies: nationalisme en communisme
- m.u.v.: Gide, Benda, Hesse, Mann, Weber, Durkheim Nietzsche enz. enz, die onafhankelijkheid, integriteit, openheid bewaarden ...

KUNSTHISTORISCHE EVOLUTIE:

Begonnen 1^e helft 19e in Barbizon om halverwege 19^e via Manet meer bekendheid te krijgen en dan eind 19^e bekend te worden en dan naar (geld)waarde erkend te worden.

NIEUW:

- Verandering interpretatie, dus verandering verbeelding
- Opbouw compositie: willekeurig toevallige momentopname
- Nadruk op het zien, niet op herbeleving
- Intuïtief, subjectief, bewandelen persoonlijke manier
- Inspiratie bij fotografie en Japanse prentkunst
- Weg met klassiek perspectief
- Decoratief plat
- Vorm en kleur zelfstandige waarde
- Conclusie: (ongewild, niet bedoeld) voorlopers van de moderne abstracte kunst!

VISIE:

LICHT levensvreugde
aanvaarding van het leven
blijdschap

vs. dematerialisatie waardoor ook weg naar abstracte kunst!

- schilder wordt autonoom
- zelfbewustzijn stijgt: individu wil eigen weg kunnen kiezen
- bevrijding van de kunst: waarom altijd zoals vroeger?

Kenmerken:

- onderwerp: alles wat zichtbaar is
dus: authentiek
direct
nervus
beweeglijk
- eigen thema's: openlucht en (steeds) menselijke aanwezigheid
landschappen
zee-, waterpartijen
stedelijk milieu: parken, dans
- optische indrukken waarin vibratie van kleuren
- techniek:

kleurvlakken: toetsen van korte, losse vormen --> mozaïek versmelting

dus: niet letterlijk
maar beleving bv. natuur
geen mengkleuren: zelf doen

Resultaat:

- schetsmatig
- lijkt onvoltooid
- doorwerkt: je kijkt ... gespannen

m.a.w.: - graag gefragmenteerd
- mag niet definitief lijken
- statisch
- af
- spiritueel
ofte: open eind ... en toch niet (dit moet je ondergaan)

- toevallig deel van het geheel van de werkelijkheid
vs. geen compositie

effect van: vlugge speurend beeldvlak
tinteling, zinderend licht
verrassend onverwacht

e.v. kan het impressionisme globaal gezien worden als een zorgeloze kunst (in hoeverre moet je denken over kunst?), een soort goed nieuws show en tegelijk schatplichtig aan de wetenschap

- Voor een aantal / veel impressionisten geldt dat slecht een gedeelte van hun totale oeuvre impressionistisch is. Vaak met klassieke opleiding begonnen en geschilderd. Bv. Manet, Renoir, van Gogh e.a.
- Niet zo bedoeld, maar impressionisten zijn dus ongewild de voorlopers van de expressionisten, al was het maar omdat zij het 'aandurfd' om buiten de paden om te schilderen; maar ook hun stijl (kleuren, vormen) heeft latere kunstenaars op ideeën gebracht.

GESCHIEDENIS:

1830 Barbizon

- nieuwe én andere belangstelling voor landschap: zoals het is, zonder romantiek of verhaal erbij ↔ [Caspar David Friedrich - Wikipedia](#) 1774-1840 ←
- inspiratie uit Hollandse schilderkunst (erg populair in Frankrijk: dus in musea): van Ruisdael, Hobbema, Cuyp e.a. werden 'natuurlijker', dus minder 'geïdealiseerd' bevonden dan Poussin of Lorrain

https://www.google.be/search?source=hp&ei=74TiXJKxA8SVkwXRo6n4Aw&q=ruysdael+schilderij&oq=ruysdael+sch&gs_l=psy-ab.1.1.0j0i22i10i30l2j0i22i30l3.8229.15090..18614...0.0..0.145.998.11j2.....0....1.gws-wiz.....0..35i39j0i131j0i10j0i203.FO7_fIPOoEQ

- ook Constable gewaardeerd [Gebruik van kleur door Turner en Constable - en Cultuurnetwerk.nl](#) [John Constable - De Kunstbus](#) #
- receptie: aanvankelijk moeilijk wegens te losse penseelstreek (bv. Baudelaire) maar nadien waardering voor waarheidsgetrouwheid

1855 nog < groep

- tentoonstelling van Courbet (1819-1877) *Het Realisme* ofte de werkelijkheid; werkt wel nog in atelier; slaat nieuwe weg in: geen heroïek, geen geïdealiseerd: werd als schokkend ervaren; uiteraard geweigerd voor Salon.

Casus: toch ook (onvermijdelijke) conventie maar niet het probleem v s *Salon!*
https://fr.wikipedia.org/wiki/Un_enterrement_à_Ornans#/media/File:Courbet,_Un_enterrement_%C3%A0_Ornans_sch%C3%A9ma_composition.jpg ←

1860 2 richtingen die naar vernieuwingen zochten:

- Académie Suisse: Pissarro /Cézanne e.a.
- Atelier Charles Gleyre (1806-1874): Monet/Renoir e.a.

Pissarro (1830-1903): nobel, zachtmoedig [Camille Pissarro - Wikipedia](#) ←

- oudste, minzaam, ± als vader beschouwd, sprak aan: volgde vernieuwingen enz.
- eerst landschappen: ongerept, alledaags, onopgesmukt en direct
In Corot! https://nl.wikipedia.org/wiki/Jean-Baptiste_Corot klassiek schilder maar wel poëtisch en natuurlijkheid en geen geïdealiseerd, o.m. landschappen; gaat door voor wegbereider van de impressionisten
https://www.google.be/search?q=corot+schilder&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwie0Ony-KniAhVICwKHYdSAqoQ_AUIDigB&biw=1242&bih=568
- wegens Fr-D oorlog: naar Engeland
- na oorlog 1871 terug: ontdekt impressionisme en nu: korte toets, licht tintelende kleur
- beïnvloedt Cézanne: vernieuwt later!
- even pointillistisch maar komt er van terug
- 1896: oogafwijking: nog alleen maar stadsgezichten (v.u. bovenraam!)
- 1903: sterft midden in zijn werk (Parijs)
- zie ook PP.p.37-45

Morisot Berthe (1841 Bourges-1895 Parijs) ♀!

- opleiding van Manet en volgt zijn opvattingen en techniek: discutabel want ze

zouden eerder elkaar beïnvloed hebben, in die zin dat Morisot hem leerde wat impressionisme kon zijn (Manet was eerst realistisch!) en aldus de link betekende voor Manet om af te stappen van zijn realisme en meer over te stappen naar het impressionisme, weliswaar op zijn eigen wijze. Neemt niet weg dat de invloed van Morisot algemeen erkend wordt!

- Eigen stijl: grote lichtheid van toets en aparte intimiteit, zie bv. *De wieg*: gaat daar vrouwelijke tederheid samen met levendige en scherpe observatie? Ja, en: naast sensualiteit en vrouwelijkheid ook een ongebruikelijke kracht van een menging van droefheid/somberheid en helderheid/licht/klaarheid

[Berthe Morisot - Wikipedia, the free encyclopedia](#) onderaan Gallery +++

←

[Berthe Morisot, DE impressionist onder de impressionisten | Arte ...](#) ←

Titel : **DE** impr... e.v.: *Male gaze / Dead white male artist*;
en filmpje 2'11 met uitspraken en afbeeldingen

Casus: Judy Chicago *The dinner party* < 1979 'feministische' installatie

- o beroemde ♀-en: zie https://nl.wikipedia.org/wiki/The_Dinner_Party ←

- o n.a.v. uitspraak prof.: *de bijdrage van vrouwen aan de intellectuele geschiedenis van Europa: die bestaat niet!*

▲ - eettafel: ♀-namen, aangekleed en bord 'vulvaal' ... feminisering

Aspect kunstgeschiedenis:

- Politiek
- Provocerend
- Verwarrend; onstabieleit werk
- ... blanke W ♂

- Mary Cassatt (1845 Pittsburg-1927 Fr.) is een andere vrouwelijke impressioniste maar dan uit Amerika, vestigt zich in Parijs 1870, lln Degas en voert het impressionisme uit naar Amerika!

- o lijnige opbouw
- o kleurstelling: licht, levendig, ongebroken
- o onderwerp: vooral vrouwleven: moeder en kind

https://nl.wikipedia.org/wiki/Mary_Cassatt ←

https://en.wikipedia.org/wiki/Marie_Bracquemonnd 1840 Brest -1976 Parijs Quivoron ♀

Manet (1832) en Degas (1834) vs impressionisme

- samen met Pissarro, behoorden zij tot de oudsten vs jongeren: ambivalente houdingen
- dus sociale klasse, opvoeding ... een beetje oudere broers ... iets aannemen??
- Beide Parijzenaars van goede familie, dus enige 'Bildung' cq. bonne éducation
- Veel contacten met kunstenaars als Zola, Proust, Baudelaire en musici: Degas bv. met dans en opera
- Leerden van het zwaar gotische over te stappen naar minder langdradigheid ofte beknoptheid hetgeen ook een zekere soberheid en directheid impliceert: dit 'onafgewerkte' beïnvloedt ook latere impressionisten
- Zo vult Manet geschiedenis in een modern kleedje en blijk van brede belangstelling:
 - o De Kerseage vs Alabama
https://nl.wikipedia.org/wiki/De_slag_tussen_de_USS_Kearsarge_en_de_CSS_Alabama
 - o De terechtstelling van Maximiliaan 1867
 - https://en.wikipedia.org/wiki/The_Execution_of_Emperor_Maximilian
 - o De barricade 1871
<https://www.artsy.net/artwork/edouard-manet-the-barricade-la-barricade>
- En zo ook Degas in
 - o De pedicure 1873
 - https://fr.wikipedia.org/wiki/Le_Pédicure
 - o De katoenbeurs 1873
 - <https://www.topofart.nl/a-41057539/degas/degas-de-katoenbeurs-in-new-orleans/>
 - o Semiramis sticht een stad 1861
 - https://www.wikidata.org/wiki/Q3955081#/media/File:Edgar_degas,_semiramide_costruisce_babilonia,_1861,_01.JPG
- m.a.w. beide kieskeurige aristocraten, moeite met romantiek (= >>> gevoelens en autobiografisch gedoe)
- wel dandy, flaneurs, elegantie, waanwijsheid: niet zo Monet, Renoir en Pissarro
 - o Cfr Concert Muziek in de Tuilerieën
https://nl.wikipedia.org/wiki/Muziek_in_de_Tuilerie%C3%ABn
-
-

1863 Manet (1832-1883;51): *Déjeuner sur l'herbe* ... 30jr; veel schandaal (goden worden mensen) immoreel en vulgair bevonden, zo ook

1865 *Olympia* ...idem (Venus ontdaan van haar mytholog. context)

- studeert bij Couture: stapt af van historisch genre → feitelijke wrklhd → o.i.v. Courbets' realisme ~ empirisme
- <https://www.google.com/search?q=courbet+schilder&oq=courbet&aqs=chrome.2.69i57j0l5.5283j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8>
- <https://www.artsalanholland.nl/grote-meesters-kunstgeschiedenis/gustave-courbet#slider-68757> en Manet ...
- <https://www.artsalanholland.nl/grote-meesters-kunstgeschiedenis/thomas-couture> traag succes; leraar oa. Manet
- <https://www.pinterest.com/nicokeus1/thomas-couture-art/> 175 schilderijen
- https://www.wikidata.org/wiki/Q636001#/media/File:Thomas_Couture_-_Romans_during_the_Decadence_-_Google_Art_Project.jpg vergroot op More Details

- - zowel traditionalist (invloeden Goya, Velásquez in vroege schilderijen) en *cfr. Le Balcon*) als modernist; sceptisch humanist;
 - nam niet deel aan onafhankelijke groepstent.; wou wel Salon = conformist!
 - toch ± revolutionair: verwierp hoogdravende thematiek; kleurgebruik: van wit, grijs en zwart naar vereenvoudiging en verlevendiging + Japanse prentkunst
 - lichte toets; vlakke lichte kleuren, soepel stevig schrift
 - stillevens laatste jaren erg coloristisch
 - onderzoek naar reflectie en schaduw
 - statement: *het oog ... een hand!*
 - veel discours over kunst in café Guerbois;
 - Manet hier vooraanstaand schilder en debater: wordt hierdoor aanvoerder/voortrekker en leidsman van jongeren
 - verder conformist bourgeois (Salonfähig), sceptisch humanist
 - Conclusie: baanbreker impressionisme

Contacten met impressionisten v.a 1870 (38)

- in 1869 (39) bevriend met Monet (29) en zo bv. *Argenteuil, les canotiers* 1874 buiten schilderend: handschrift breder, verfstreek lossler, licht intenser; vgl *Le Balcon*
- met Morisot bijzondere vriendschap *cfr. Le Balcon*, overigens ook Zola
- omgang met Degas en Cézanne moeilijker
- waardering: na zijn dood ...
 - 1883 overzichtstentoonstelling in Ecole des Beaux Arts = conservatief bolwerk!!
 - 1889: *Olympia* in Luxembourg gehangen!!

Édouard Manet (1832-1883) met alternatieven van Picasso en Magritte e.v.; o.m. *Le Balcon*

Édouard Manet - Wikipedia, the free encyclopedia overzicht en ook barricade
[Afbeeldingen van marcantonio raimondi oordeel](#)
oordeel [van Paris, Marcantonio Raimondi, 1517 - 1520 ...](#)

le Balcon 1868

1865 Degas (1834-1917;83) legt zijn klassieke opleiding – met veel eerbied - aan de kant en schildert nu ‘modern’, aldus pure impressionist

[Edgar Degas - The complete works](#)

[Edgar Degas - Wikipedia](#)

- o.i.v. fotografie en Japanse prenten, thema: ballet en paardenraces, straat- en uitgangseven: vluchtige momenten en schijnbaar objectief (cfr. Romeinse paarden en - menners)
-
- houdt vast aan de LIJN (invloed/advies Ingres) en daarin licht, beweging en tinteling: vraagt in zijn plastiek de ruimte hetgeen strenge compositie vraagt; scherpe observator; in de lijnvoering schatplichtig aan Ingres, maar wel origineel
- hekel aan plein-air schilderen (mede wegens oog-afwijking)
- vooral aandacht op bewegingen ...tot in details op doek
- ook bezig met beelden, grafische technieken en fotografie
- erg scherpe tong, sarcastisch, nukkig en dus niet bij iedereen geliefd
- nogal principieel, erg aristocratisch, Salonfähig, 'n beetje enfant terrible
- fervent operaliefhebber en vrijgezel!
- v.a. 1874 tot 1886: deelname groepstent., dus solidair maar toch enigszins afzijdig

<http://www.henkverveer.nl/serieuze%20Zaken/Beeldende%20kunst%20Degas.html> >>>docu!

1870 oorlog

- de groep, o.m. kring Manet, gaat min of meer gedwongen uit elkaar
- Monet/Pissarro naar Engeland en leren Turner en Constable ... kleur!

1872 velen terug samen: nu gezamenlijke stijlbevestiging, mede t.g.v. horizonverruiming

- 2 bronnen: landelijke eenvoud en charme van Parijs

1874 1^e tentoonstelling bij fotograaf Nadar

- grootse kritiek o.m. van Seroy, verslaggever Charivari, *ce ne sont que des impressions* ... vandaar adopteren van benaming impressionisten als scheldgeuzennaam = strijdkreet voor bevrijding

1876 2^e tentoonstelling

- kritiek in de Figaro: na de brand in de Opera nu 2e ramp in de rue Le Peletier bij kunsthandel Durand-Ruel ...

1880 5e tentoonstelling → spanningen: Monet (1840-1926) zelf gaat oorspronkelijk door met o.m. series [Claude Oscar Monet - The complete works](#)

Monet (1840-1926;86)

Impressionist par excellence ...

- m.n. omdat meest consequent én tot het uiterste geëxperimenteerd
- wel invloed van schildertradities maar kwam er snel los van m.a.w. eigen weg
- schilder van het landschap, de lucht en het licht

- veel contacten: Pissarro, Renoir, Manet, Jongkind, Courbet en vele anderen
- bezoekt t.g.v. Franse oorlog 1870 Engeland en Nederland: beslissend!
- 1872 ... *Impression, soleil levant* ... tintelend licht, levendig
- v.a. 1889 de series = variaties op hetzelfde thema gebaseerd op verschillende belichting: kathedraal Rouen, hooimijt, populieren enz. met als hoogtepunt de waterlelies (tuinen Giverny)
- conclusie: leider van de impressionistische school bepaalt het begrip impr.

a la Manet le déjeuner sur l herbe ?? p.35 1865 winter
 femmes dans le jardin nee salon 1867 (27) dan maar <<<< a la atelier
 La Grenouillère 1869 (29) samen met Renoir idem!
 v.a. 1870 vnl. landschappen-platteland ↔ stad
 schildert langs kust en de Seine
 1872-1878 Argenteuil
 1881 Vetheuil
 1883 Poissy
 1926 Giverny zeer productief

Stemmingen

1890 (50) e.v. series per uren lichtinval ... Rouen
 Dan paysage d'eau ~ Giverny 1925 86 orangerie

Renoir 1841-1919 78

- goede relatie met Monet
- impressionistisch tussen 1869-1881 (28-40) samen met Monet, en daarna overgegaan tot zijn heimelijke voorliefde voor het classicisme
- toch visie verschil p.39
- aldus portretten (gaandeweg 1870) en figuurstukken
- overigens dankzij mad. Charpentier en netwerk: vond hem sympatiek
- Le Balancoire
- Le bal du moulin de le Galette 1890 hoogtepunt e76 meest ambitieuze figuurstuk p.41 hoogtepunt en sluitstuk impress,peridoe
- V.a. 1880 meer traditioneel en gaande naar een compromis met impress.
- Laatste 20 jr:
-

Sisley Alfred (1839-1899;60)

1881 6^e tentoonstelling →

er ontstaat nieuwe generatie schilders en stijlverzet

1886 8e en laatste tentoonstelling →

1e tegenstrijdigheden, daarom nog geen afwijzing:
 gebrek aan geest vs. passiviteit van het oog, bv. Seurat
 ofte: de zintuiglijkheid in vraag

gebrek aan liefde, het hart, vriendschap, genegenheid, bv. van Gogh
penser avec les yeux bv. Cézanne's visueel denken! Natuur is
samenraapsel van prisma, cilinder, kegel = voorloper kubisme ..
het leven is een raadsel, bv. Gauguin magisch, betoverend (Tahiti)

Seurat (1859-1891)

neo-impressionisme: nieuwe kleurenleer (Ogden Rood, M-E. Chevreul, Charles Blanc) o.m. complementaire kleuren

wetenschappelijkheid: systematisch, methodisch en analytisch
(Cartesiaans!) ofte wiskundig schilderen ...

concreet: <<< puntjes, mengeling, nieuwe harmonieën als nieuwe
schildertechniek = pointillisme of stippeltechniek

dus zeer persoonlijke zienswijze en consequenties voor de techniek: zuivere
eerder op palet gemengde kleurensensaties worden ‘verstippeld’ en op het netvlies
komt een genuanceerder kleurengeheel dan weleer. NIEUW

[Georges Seurat - Wikipedia](#)

[Dimanche d'été à la Grande Jatte - Wikipedia](#)

- 1884 *Une baignade à Asnières* tent. Indépendants [Baders bij Asnières - Wikipedia](#)
grondslag van pointillisme;

Van Gogh (1853-1890) [Vincent van Gogh - Wikipedia](#)

- neo-impress. + impress. + **liefde, hart, genegenheid** ... althans laatste periode
- m.a.w. kleur is middel tot expressie
- zoekt toevlucht in bijbel (mislukte liefde, vader dominee, innerlijke crisis)
- ontdekt roeping kunstenaarschap en studeert hierover; eerst enigszins klassiek
- 1886: naar Parijs en leert impressionisme kennen met broer Theo, Lautrec (pointillisme) e.a.
- 1888: naar Arles en vindt eigen stijl: grootse uitdrukingskracht via kleur en heftig handschrift ofte: hartstocht van schilder vindt uitweg; ook samenwerking met Gauguin: mislukt want twee verschillende types en verwachtingen van Van Gogh?
- 1890: in behandeling en zelfdoding?
- conclusie: - doorbreekt grenzen: NIEUW: verhevig beleving en bezieling
- impressionisme wordt kunst van hevige persoonlijke dramatiek

Magic!

<https://www.carrieres-lumieres.com/fr/van-gogh-nuit-etoilee>

lees ook verderop de Franse teksttoelichting naar juistheid

film Schnabel At Eternity Gate

https://www.google.be/search?source=hp&ei=BoDiXOGIEYiukwXdkaiODA&q=van+gogh+film+schnabel+speellijst&oq=&gs_l=psy-ab.1.0.35i39l6.0.0..7741...1.0..0.71.71.1.....0.....gws-wiz.....6.r.1-h7Ub.1E

Cézanne (1839-1906)

- leert 1863 Zola kennen (in 1886 vriendschap verbroken) en daardoor ook Manet
- 1873: overstap naar impressionisme
- haalt sindsdien regelmatig woede en verontwaardiging van publiek tijdens tentoonstellingen; isoleert zich daardoor maar werkt eigenzinnig verder
- ook intern andere gedachten: denken met de ogen ofte "visueel denken" dus de geest en zo streven naar duurzaamheid/objectiviteit en zoeken naar immanente wetten bv. herleid natuur tot prisma, cilinder, kegel ---> (ervaart veel weerstand) dus sterk analytische visie op het landschap → komt uit bij kubisme: streng gebouwde chromatische volgorde gecombineerd met nuancering van tonen
- conclusie: meest verfoeide impressionist maar wel wegbereider 20^e eeuwse kunst (mede dank zij herdenkingstentoonstelling 1907)

Gauguin (1848-1903)

verlaat decadente omgevingen en kiest voor Bretagne, Martinique en Zuidzee: het primitieve, het zuivere
het affectieve, het magische, het mysterieuze, het betoverende en dus niet alleen meer optisch

Toulouse-Lautrec (1864-1901)

[Henri de Toulouse-Lautrec - Wikipedia](#)

[Henri De Toulouse-Lautrec - The complete works](#)

Moeder zag artistiek talent (overigens familiaal) en bleef volhoudend ondersteunend, in weerwil van slechte gezondheid (beenbreuken wegens erfelijke botaandoeningen, 1,52m groot waardoor veel kikkerperspectief!, ± gehandicapt en hierop veel zelfspot – verbittering: zie zelfportret; en dan nog >> -OH en syfilis)
Opleiding uitsluitend in ateliers! => anatomische correctheid??? ↔ eerder beweging en nadruk op interpretatie werkelijkheid; vertoont parallellen met het impressionisme;

Eerst figuur, landschap ondergeschikt ↔ Monet, van Gogh

Schildert v.a. 11 jaar: eerst erg klassiek, aristocratisch (familie!)

Kenmerken:

- speurend oog en tekent met snelle hand; het moment is belangrijk, niet zozeer het licht; meer teken- dan schilderachtig
- Lijn geeft de gewenste suggestieve kracht: zwiept over het vlak en trekt figuren ...
- affiche: gegeerd en bekend geworden om zijn lithografieën: makkelijke verspreiding (o.m. tijdschriften), grafisch goedkoop
- wrangheid: bordeeltaferelen, prostituees, cabaretiers, circusartiesten enz. weinig sprake van levensvreugde (= impr.)
- typerend: silhouetachtig karakter van figuren welke Picasso's Blauwe periode (1901-1904) beslissend beïnvloed.

grote invloed op volgende generaties kunstenaars:

- Picasso dixit *In Parijs begreep ik pas echt wat voor een grote schilder Lautrec was.*
- Fauvisten als Derain en Matisse; verder ook Braque